

Anne Tuikka, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote), Aikuis-sosiaalityö ja SOSRAKE -Kainuun osahanke, anne.tuikka@kainuu.fi

TERVEYSSOSIAALITYÖTÄ KOSKEVATTAVAT ILMIÖT KAINUUN SOSIAALISESSA RAPORTISSA

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun soten) sosiaalityössä otimme käyttöön 1.1.2021 alkaen sosiaalisen raportoinnin kaikilla sosiaalialan vastuualueilla, aikuissosiaalityössä, lastensuojelussa, terveyssosiaalityössä, vammaispalveluissa, kehitysvammahuollossa, päihdetyön sosiaalityössä ja vanhustyössä. Mallinsimme raportoinnin Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta (Vassolta). Se mahdollistaa ilmiöraportoinnin ja perusteena on sosiaalihuoltolain (SHL 1301/2014) 7§: n mukainen rakenteellinen sosiaalityö. Tavoitteena on saada sosiaalityön ja koko sosiaalialan ääni ja tieto paremmin kuuluviin kuntayhtymässä, kunnissa, maakunnassa ja koko Suomessa.

Tuotetun tiedon tavoitteena on vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämiseen. Raportoinnin avulla vahvistamme sosiaalityön ja -ohjauksen ammatillista statusta sekä edistämme asiakaskunnan osallisuutta. Ensimmäinen alueellamme sosiaalisen raportoinnin aineistosta tuotettu raportti sisälsi kaksikymmentäkahdeksan (28) raportoitua ilmiötä.

Tietoa tuottivat sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat. Tietoa on voinut tuottaa positiivisesta, negatiivisesta tai muusta tärkeäksi katsotusta ilmiöstä ja sen ratkaisuehdotuksesta. Suurin osa esille nostetuista ilmiöistä liittyivät nuorten ja työikäisten palveluissa esiintyviin negatiivisiin ilmiöihin, jotka aiheuttavat lisähaasteita heikoimmassa asemassa oleville kainuulaisille. Paljon palveluja tarvitsevat moniongelmaisiksi luokitellut yhteistyö- ja huolenpitoasiakkaat eivät saa tarvitsemaansa tukea, ja heistä työntekijöillä on suuri huoli.

Huono-osaisuuden lisäksi palveluiden tarpeet liittyvät terveys-, mielenterveys- ja/tai päihdeongelmiin ja ne ovat usein ylisukupolvisuudesta johtuen pitkään jatkuneita. Näiden asiakkaiden kohdalla korostuu palveluiden järjestäjien yhteistyön tarve. Palvelujen uudistamisen tavoitteena on myös muuttaa toimintatapojamme asiakkaita osallistavammiksi, jotta palveluiden merkityksellisyys vahvistuisi.

Sosiaalisen raportoinnin terveyssosiaalityötä koskettavat ilmiöt liittyivät:

- sosiaalihuollon ja perusterveydenhuollon yhteistyön vahvistamiseen
- työttömien terveystarkastuksien viivästymiseen
- terveydenhuollon jopa epäinhimilliseen asenteseen heikoimmassa asemassa olevia kohtaan
- edunvalvontaan liittyvän lääkärinlausunnon viivästyminen

Lähetettyjä ilmiöitä on käsitelty esimiestasolla, rakenteellisen sosiaalityön työryhmässä, jossa on edustus kaikilta sosiaalialoilta. Edellä mainituissa foorumeissa on tehty toimenpite-ehdotuksia ja toimeksiantoja. Raportti on esitelty Kainuun soten yhtymähallitukselle. Lisäksi maakunnan Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) työryhmä ja kunnittai-

set HYTE-työryhmät hyödyntävät tuloksia Hyvinvointikertomuksissa vuosittain ja valtuustokausittain.

Sosiaalista raportointia on hyvä vahvistaa ja hyödyntää, sillä sen avulla saadaan kentältä arvokasta tietoa siitä, mitkä asiat hankaloittavat hyvinvointityötä ja samalla kertovat siitä, mihin asioihin on kiinnitettävä huomiota palveluita kartoittaessamme ja kehittäessämme.